

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. SITUACIÓ	4
3. METODOLOGIA	5
4. CONTEXT HISTÓRIC	6
5. ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS	8
6. TREBALLS REALITZATS	10
7. INDEX DE LES UNITATS AFECTADES	18
8. CONCLUSIONS	19
9. BIBLIOGRAFIA	22

ANNEXES

- Planimètric
- Dibuix del material
- Documentació fotogràfica
- Fitxes de registre d'UE
- Inventari del material

1. INTRODUCCIÓ

En aquesta memòria presentem els resultats de la darrera intervenció al carrer de les Magdalenes, número 25, de la ciutat de Barcelona. Recordem que el solar ja ha estat objecte de nombroses intervencions des de l'any 2004. Els resultats d'aquestes tasques s'han recollit en diferents informes i memòries per part de l'arqueòleg Damià Griñó de l'empresa ATICS, i per part nostra, en la memòria de la intervenció de l'any 2005 (039-05).

El fet que motiva aquesta intervenció és la intenció de la propietària de construir un mur per a la zona del pati per la contenció de terres. Aquest mur limitaria amb la finca número 18 del carrer de n'Amargós. Per construir el mur es necessitava delimitar les possibles restes afectades al tall oest del solar, el qual ja havia estat objecte de documentació en l'anterior intervenció, i excavar el tall sud. Tanmateix es va procedir a delimitar totalment la part del pilar de l'aqüeducte que resta a l'interior del solar.

Paral·lelament, s'ha fet el seguiment de les obres de canalització d'aigües residuals des del solar fins al col·lector central del carrer de les Magdalenes.

Els treballs han estat realitzats entre els dies 22 de juny i el 5 del mes de juliol de 2006, sota la direcció tècnica de l'arqueòleg Mikel Soberón de l'empresa CODEX, ARQUEOLOGIA I PATRIMONI. L'execució de la planimetria i les tasques de topografia han estat a càrrec de Mario Granollers i Francisco Palma.

L'encàrrec ha estat fet per la Sra. Carme Espinal, que és qui ha finançat els treballs.

Durant el procés d'excavació del tall sud hem pogut documentar un petit paviment i una sitja. Aquesta última ja havia estat localitzada en la darrera intervenció.

El projecte constructiu de la promotora suposa una afectació total de les dues estructures esmentades, motiu pel qual es va demanar la corresponent autorització per la seva eliminació a la Direcció General de Patrimoni Cultural.

El codi de la intervenció donat pel Servei d'Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat, és el 063-06.

2. SITUACIÓ DE LA INTERVENCIÓ.

L'indret on s'ha dut a terme la intervenció arqueològica es troba en el carrer de les Magdalenes, número 25, del districte de Ciutat Vella de la ciutat de Barcelona (Barcelonès), a sobre d'un terreny geològic format per argiles quaternàries, a prop del *Mons Taber* on es situava la primitiva ciutat romana de *Barcino*. Les coordenades UTM són: x: 431070 y: 4582200¹

¹ Mapa Topogràfic de Catalunya 1:5000. Barcelona Ciutat Vella 421-1-6 (289-126) UTM 50 fus 31. 2001

3. METODOLOGIA.

El mètode de registre emprat ha estat el proposat per E.C. Harris i A. Carandini, a partir de la identificació de les diferents Unitats Estratigràfiques i la seva documentació gràfica. Pel que fa a la documentació fotogràfica hem utilitzat dos suports: diapositives i format digital.

El registre planimètric ha consistit en la realització d'una planta i secció a 1:20 de totes les estructures aparegudes. En el cas del pilar de l'aqüeducte, hem realitzat un alçat a escala 1:20.

Hem optat per mantenir la numeració de les Unitats Estratigràfiques corresponents a la darrera intervenció. Igualment hem mantingut la correlació respecte a aquestes unitats pels nous estrats i estructures²

Amb l'objectiu d'homogeneïtzar les dades obtingudes, s'utilitza un sistema de base de dades basat en el programa FileMaker, on s'inclou en cada fitxa els respectius apartats de descripció, documentació i relacions estratigràfiques.

El material ceràmic recuperat s'ha rentat, siglat i emmagatzemat d'acord amb les directrius establertes pel Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat.

² Vid. SOBERÓN (2005)

4. CONTEXT HISTÒRIC.

L'indret on es localitza la nostra intervenció presenta un alt interès, ja que es troba relacionat amb un sector històric molt important de la ciutat de Barcelona.

A l'època romana, la zona que ens ocupa, es situava en el *suburbium* de la ciutat de *Barcino*. Aquest *suburbium* constituïa un cinturó semi-urbà de la ciutat antiga, ocupat per centres de producció agrícola, *villae*, i per necròpolis. Mostres d'aquests centres serien les necròpolis aparegudes al carrer Francesc Cambó i al mercat de Santa Caterina o les *villae* de Sant Pau del Camp i de la placeta Antoni Maura, per esmentar alguns exemples.

Si bé l'àrea que envolta el nucli antic de Barcelona té el seu creixement més conegut als darrers segles de l'edat mitjana, segons alguns autors³ ja a partir del segle VI, aquests *suburbia*, esdevindran nuclis d'atracció i ocupació del territori en sintonia amb els nous models d'explotació econòmica. D'aquesta manera es dibuixaria una estructura dual entre un centre que concentra el poder, el nucli antic, i una perifèria productora i sustentadora d'aquell.

En els inicis de l'època medieval, l'expansió del feudalisme i la seva eficàcia en la captació de l'excedent productiu (ja siguin de camperols o de sistemes econòmics diferents, com el cas del món andalusí), marcarà el punt d'inici del creixement urbà, encara que amb relativa lentitud, de la ciutat de Barcelona. Els antics *suburbia* comencen a adquirir major entitat urbanística.

En el cas que ens ocupa, la fundació l'any 945 del monestir de Sant Pere de les Puelles, és una mostra d'aquesta major urbanització dels espais extramurs.

El creixement va comportar millores en les tècniques constructives (*que era facta ex petra et calce*, 1026⁴) i quan era possible la casa tenia un pati amb un

³ GURT, J.M. , GODOY, C. 2000.

⁴ BANKS dins de SOBREQUÉS 1992

pou que durant els segles IX i X serà la forma més usual de proveïment d'aigua.

Aquest creixement urbà tindrà el seu exponent més clar quan a finals del segle XIII sigui envoltant per les noves muralles, quedant així inclòs dins de la ciutat.

En el sector que ens ocupa, als anys 1364-65 es comença a construir un convent, per iniciativa d'una comunitat de dones penedides. El 1372 adoptaran la regla de Sant Agustí i el 1500 es convertiran en monges Agustines de Santa Maria Magdalena. La fundació s'emmarcaria dins de l'expansió que des del segle XIII tindran les noves ordres monàstiques (sobre tot dominics i franciscans), fins al punt que a Barcelona durant el regnat de Pere el Cerimoniós, s'arribarà a prohibir l'any 1370, encara que amb poc èxit, la instal·lació de noves seus monàstiques dins del perímetre emmurallat.

La informació referida a aquest convent, que donaria nom al carrer on hem realitzat la intervenció, és molt escassa. Es sap que tenia un claustre gòtic i que a finals del segle XVII va patir un incendi i unes reformes posteriors per tal de rehabilitar els edificis afectats pel foc. El seu final, com el de tants altres monestirs i convents de Barcelona (Santa Caterina, Convent de Framenors, ...) es situa en les desamortitzacions portades a terme pels diferents governs liberals. En el cas de les Magdalenes, l'ordre d'enderrocament arriba l'any 1877.

Ja en època contemporània, el sector proper a la nostra intervenció va patir les reformes urbanístiques que es duran a terme durant el segle XX. Destaquem la construcció de la Via Laietana que pretenia unir el centre residencial de l'Eixample amb la zona del port. Aquesta obra va afectar juntament amb els barris de la Catedral i el de Santa Caterina i la Ribera, al barri de Sant Pere. L'obra va suposar l'eliminació de nombrosos edificis singulars.

4. ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS.

El solar situat al número 25 del carrer de les Magdalenes ha estat objecte d'anteriors intervencions arqueològiques per part de l'empresa ÀTICS.

En una primera intervenció al novembre de 2004⁵, es van documentar un pou d'època moderna (s. XVII) de planta circular i obrat en pedres escairades i lligades amb morter i un pou mort de planta rectangular excavat al subsòl geològic, d'una cronologia anterior (s. XVI). També es van detectar reformes constructives d'aquesta última estructura.

Dins de la mateixa intervenció es va detectar una estructura feta amb grans carreus que correspondria a un pilar d'un dels aqüeductes de la ciutat romana. Igualment es van detectar dos retalls situats en un moment imprecís dins l'època romana.

La construcció de pantalles perimetrals per qüestions de seguretat va suposar l'eliminació de gran part d'aquestes estructures incloent algunes que en un primer moment no estaven afectades per l'obra esmentada.

La construcció de les pantalles així com uns rebaixos efectuats sense control arqueològic van ser objecte d'un altre informe amb data del 21 de febrer de 2005⁶.

Posteriorment un informe, amb data d'abril de 2005, recull els resultats de les tasques de neteja de la runa i delimitació d'estructures, les quals no es van excavar i van passar a formar part de la següent fase d'excavació duta a terme per CODEX. En aquesta darrera intervenció es van localitzar dos pous i una

⁵ GRIÑÓ, D. *Informe d'afectació de la intervenció arqueològica C/ Magdalenes 25 (Barcelona)*. 29 de novembre de 2004.

⁶ GRIÑÓ, D. *Informe arqueològic del solar a C/ Magdalenes, 25. Barcelona*. 21 de febrer de 2005.

sitja amortitzades entre els segles IX i X, un pou cec amortitzat el segle XVIII i un hipogeu obliterated durant els inicis del segle XIX.

Dins de la mateixa àrea de la ciutat destaquem la intervenció duta a terme al solar número 4 del carrer Capellans, en la qual es van localitzar un gran nombre de pous i sitges. Per altre banda durant les excavacions de l'avinguda de la Catedral també es van localitzar diferents pous i sitges.

Per últim voldríem esmentar l'aparició a la paret mitjanera del carrer Duran i Bas de l'aqüeducte del qual en el solar del carrer Magdalenes s'ha documentat una part.

5. TREBALLS REALITZATS

Les tasques realitzades al número 25 del carrer de les Magdalenes van consistir en: l'excavació del tall situat al costat sud del solar, la neteja acurada del tall oest i el repicat de la paret mitjanera de la finca adjacent per tal de descobrir la part del pilar de l'aqüeducte que es troba dins del solar.

Els primers treballs que es van dur a terme, van consistir en una primera neteja i delimitació de les estructures que ja havien estat documentades en la darrera intervenció.⁷

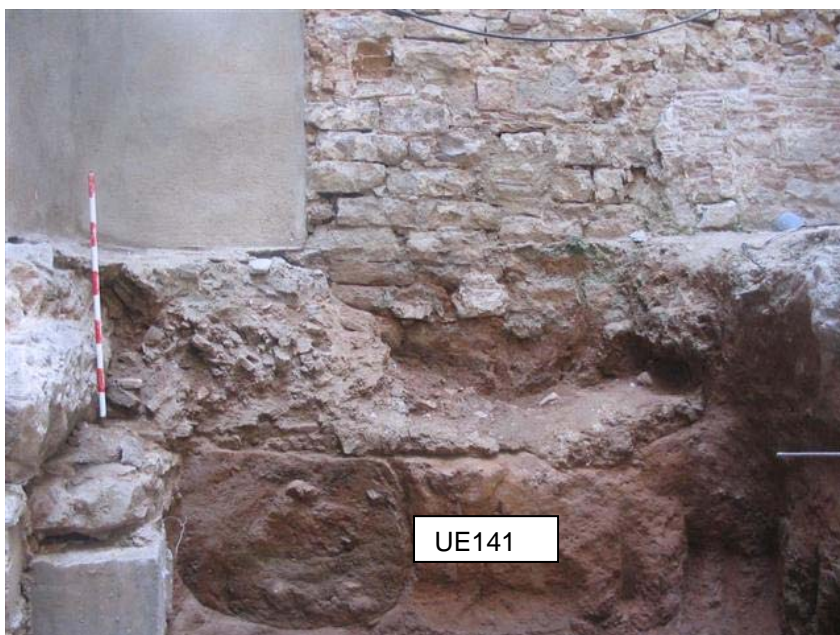

FOTO 1. Vista del tall sud del solar

La previsió d'excavació contemplava l'eliminació de tot el tall així com l'excavació d'uns 20 cm per sota de la fonamentació de la paret mitjanera per tal de recalçar-la posteriorment amb un encofrat de formigó.

Al tall sud es podia constatar l'existència d'un rebaix, UE: 158, que retallava el nivell geològic en el punt on aquest sortia a una cota més alta i també part de

⁷ Com ja s'ha esmentat en l'apartat de Metodologia, hem mantingut la numeració de les UEs i la correlació de les noves respecte a aquestes

l'aqüeducte. La seva potencia arribava fins a una cota de 10 m.s.n.m. Cal dir que aquest retall mantenia com a límit interior la línia de la paret mitjanera de la finca contigua. Aquest rebaix es trobaria relacionat amb algun tipus d'obra d'adequació dels espais de les cases preexistents en aquest solar. Els estrats que amortitzaven aquest rebaix són els que descriurem a continuació.

L'excavació del tall sud va començar per la retirada de l'estrat UE: 144. Aquest estrat apareixia a una cota de 11'02 m.s.n.m. i estava format per argila i força quantitat de material constructiu (fragments de morter, maons, ...) Durant la seva excavació es va recuperar un fragment de blava catalana amb decoració de l'arracada, fet que ens permet situar cronològicament la formació d'aquest estrat en els últims anys del segle XVIII.

En la darrera intervenció es va documentar una claveguera de maons (UE: 147) excavada en l'estrat UE: 144. Aquesta estructura havia desaparegut en el moment de començar aquesta campanya.

Per sota d'aquest es trobava l'estrat UE: 159 a una cota de 10'32 m.s.n.m.. Es tractava d'un estrat argilós amb una notable quantitat de carbons i material constructiu. La única peça trobada, una olla comuna vidrada, no permet precisar gaire la seva cronologia, encara que es podria situar en el mateix segle que el nivell d'amortització anterior.

En conjunt, aquest dos nivells d'amortització, representaven l'obliteració d'un espai pavimentat, rebaixat al subsòl natural. El rebliment de runa d'aquesta area serviria per pujar la cota de circulació al nivell en que es trobava la finca que ocupava el solar abans de ser enderrocada.

Aquest estrat estava cobrint les restes malmeses d'un paviment de rajoles, UE: 160. Aquest estava format per set rajoles quadrades de ceràmica amb unes mides de 23 per 23 cm i 4 cm de gruix.

Les seves dimensions eren de 1'45 metres de longitud i 0'48 metres d'amplada. Apareixia a una cota de 10'16 m.s.n.m. Pel que fa a la seva cronologia el

podem situar amb l'*antequem* dels estrats d'amortització, dins de l'època moderna.

En la foto número 2 es pot observar al tall per sota del la paret mitjanera, un petit retall practicat en el nivell geològic, UE: 165, que semblava haver format part d'una canalització. Aquest retall quedava dins de l'àrea d'afecció de l'obra, El seu farciment, UE: 164, no va donar cap tipus de material.

Per sota del paviment es van documentar els següent estrats que formarien part de l'obra de pavimentació. En primer lloc l'estrat argilós UE, 161, que ocupava tota la superfície excavada, per sota d'aquest, el nivell de sorres UE 162, i per últim un capa prima de morter blanc de calç, UE: 163. Aquest últim recolzava en part a sobre de la fonamentació d'*opus caementicium* de l'aqüeducte (UE: 171) i a sobre del que seria el primer estrat de farciment, UE: 166, de la sitja UE: 141.

FOTO 2. Vista del paviment UE: 160 i el retall UE 165

La sitja UE: 141 es trobava farcida per dos estrats, UE: 166 i 169. Aquesta unitat ja s'havia documentat en les campanyes anteriors. Es trobava retallada pel retall UE: 158 així com pels rebaixos no controlats duts a terme a dins del solar i que van formar aquest tall. Presentava un fons pla i un cos globular, una amplada de 1'04 metres, una alçada de 1'29 metres i la seva cota final es situava a 9'18 m.s.n.m. Durant l'excavació es va recuperar poca quantitat de material ceràmic. Malgrat això, els elements recuperats (ceràmica espatulada) permeten situar la sitja en unes cronologies alt medievals, similars doncs, a la resta de les unitats negatives que ja s'havien documentat en la campanya anterior.

L'excavació de la sitja va posar al descobert l'existència d'un altre retall, UE: 167, situat just a sota de la paret mitjanera i que retallava els dos farciments de la sitja.

FOTO 3. Vista del a sitja UE: 141 i el retall UE 167.

Donat el fet que es trobava fora dels límits d'afecció de l'obra només es va excavar de manera molt parcial. El primer nivell documentat estava format per l'estructura UE: 168, feta de morter i maons. Tenia unes mides de 0'32 metres d'alçada per 0'56 metres d'amplada. Per sota es trobava el farciment UE: 170 que no va donar cap tipus de material que ens permeti situar cronològicament l'amortització d'aquest retall.

Pel que fa al tall oest, després de la reunió mantinguda entre els representants del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, de l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Generalitat, la promotora i la direcció tècnica de la intervenció, es va optar per no afectar les restes que romanien a l'esmentat tall. Per tal cosa es va recomanar el cobriment amb geotèxtil de les estructures. El mur de nova planta previst, es recolzaria sobre el tall i tindria una petita fonamentació excavada en el sòl actual. No hi ha risc d'afectació degut a que el nivell actual està format per terra aportada.

FOTO 4. Vista de l'estructura UE: 123.

Les tasques referides al pilar de l'aqüeducte van posar al descobert les diferents parts del mateix. Per una banda es van localitzar la totalitat de les restes de l'alçat d'*opus vittatum*, UE: 173, de la qual es conservava una alçada de 0'51 metres. Aquest últim recolzava a sobre de la fonamentació d'*opus quadratum*, UE: 172, feta amb quatre grans blocs rectangulars de pedra de 0'49 metres d'alçada.

FOTO 5. Vista de l'*opus vittatum i quadratum*.

Per sota apareixia una estructura d'*opus caementicium*, UE: 171, a sobre de la qual descansava tot el conjunt. Aquesta última unitat tenia un gruix de 0'22 metres. La tècnica emprada per la seva construcció era la de l'encofrat perdut. Les diferents capes de morter amb pedra encara eren visibles.

FOTO 6. Vista des de l'oest del pilar, es pot veure l'*opus caementicium*, UE: 171

En la foto 5 es pot observar com la part oest del pilar es trobava retallada pel rebaix UE: 158, fet que motivava que no es veiés la cara bona de l'*opus vittatum* sinó el rebliment intern de pedra i morter. També es pot veure com un dels blocs de la fonamentació es trobava retallat i continuava per sota de la paret mitjanera.

FOTO 7. Vista final de l'aqüeducte

L'eliminació de les estructures, per qüestions de seguretat, es va fer en dos vegades. Primerament es va eliminar el paviment UE: 160. Un cop retirat aquest i excavada la sitja UE: 141, es va procedir a picar mig metre de nivell geològic que estava retallat per aquesta. Després, es va protegir el pilar de l'aqüeducte amb geotèxtil, ja que aquesta part ha estat encofrada i formigonada. L'últim tros per excavar, es va fer amb l'ajuda d'un martell elèctric sota control arqueològic sense que apareguessin restes arqueològics.

Per últim, tal i com s'ha esmentat en la introducció també es va fer el control arqueològic de les obres dutes a terme al carrer de les Magdalenes, motivades per la necessitat de connectar el col·lector central del carrer amb les sortides d'aigües de la finca del número 25. L'obra va consistir en la realització d'una

petita cala de 1'30 per 0'80 metres. Un cop retirats el paviment i la seva solera de formigó es trobava un estrat de sauló i runa contemporània. Aquest estava cobrint una petita estructura (9'21 m.sn.m.) de maons lligats amb ciment. Es tractaria d'alguna estructura relacionada amb els serveis dels carrer.

Per sota d'aquesta estructura a una cota de 9'14 m.s.n.m. apareixia el nivell geològic i per tant es van donar per finalitzades les tasques de control.

6. INDEX DE LES UNITATS AFECTADES

A continuació enumerem les estructures afectades per l'obra i que van quedar recollides en el corresponent informe de desmuntatge:

UE 158

Rebaix practicat al nivell natural i a estrats arqueològics

Cronologia: Moderna (abans de finals del segle XVIII)

Afectació: Parcial per l'excavació del tall.

UE: 160

Paviment de rajoles de 23x23 cm. (foto 2)

Cronologia: Moderna (abans de finals del segle XVIII)

Afectació: Total per l'excavació del tall

UE: 165

Retall de 10x10 cm. Possible rasa d'una canalització. (foto 2)

Cronologia: Moderna (abans de finals del segle XVIII)

Afectació: Total per l'excavació del tall.

UE: 141

Sitja excavada al nivell natural. Cos globular i fons pla. (foto 1)

Cronologia: Alt-medieval

Afectació: Parcial per l'excavació del tall.

8. CONCLUSIONS

La darrera intervenció al solar número 25 del carrer de les Magdalenes ha vingut a continuar les tasques d'excavació d'intervencions precedents. Així s'ha pogut excavar una sitja que restava pendent i un seguit d'estrats que han ajudat a aclarir lleugerament la seqüència de la part més interior del solar. Aquesta àrea havia estat objecte de rebaixos no controlats arqueològicament, de manera que bona part de la seva evolució romanica desconeguda.

Les tasques d'excavació arqueològica s'han centrat únicament en la part de l'alçat sud del solar. A la resta només s'ha practicat una neteja i en el cas del pilar de l'aqüeducte s'ha repicat part de la paret mitjanera de la finca veïna.

Paral·lelament es va realitzar el control de les obres de connexió del clavegueram del carrer de les Magdalenes amb les sortides d'aigua del solar. Les obres van consistir en la realització d'una cala al carrer. Els resultats van ser negatius, ja que no es va localitzar cap tipus d'estructura arqueològica.

El conjunt excavat fins ara es pot emmarcar en tres moments cronològics:

El primer d'aquest moments estaria representat pel pilar de l'aqüeducte romà, del qual s'han pogut diferenciar tres elements constructius. Una fonamentació d'*opus caementicium*, una altre d'*opus quadratum* i l'alçat d'*opus vittatum*. Aquesta estructura no estava subjecte a afectació ja que serà incorporada al projecte de l'obra i quedarà vista. Un tram d'aquesta mateixa obra es pot veure al carrer Duran i Bas.

El segon moment, vindria representat per una sitja, que correspondria a la fase alt-medieval d'ocupació d'aquesta area de la ciutat. Es tracta d'una sitja de fons pla i cos globular. Estaria relacionada amb una altre sitja i diversos pous documentats durant l'ultima intervenció l'any 2005. El conjunt d'estructures

negatives d'aquest període representaria la vocació agrícola d'aquest sector de la ciutat.

La seva amortització es trobaria dins dels processos de canvi dels primers segles medievals. Tal i com es va explicar en la memòria de la intervenció de 2005, pensem que el patró d'inutilització d'aquestes estructures, constatable a altres indrets, respondria a la substitució d'un sistema fiscal, amb una agricultura molt basada en l'hort i en el mercat, per un de nou basat en la renda i en uns cultius de secà.

Per últim trobem un seguit d'activitats realitzades en l'època moderna, consistents en un rebaix practicat en el terreny natural, que afecta a part del pilar de l'aqüeducte i a la sitja abans esmentada. L'espai resultant d'aquest rebaix serà objecte d'una pavimentació amb rajoles i posteriorment a finals del segle XVIII serà totalment amortitzat per diferents estrats pujant un metre la cota de circulació. Aquesta cota coincidiria amb el nivell de la finca adjacent i de la casa que ocupava prèviament el solar.

Volem destacar el cas del hipogeu UE: 113 i 131, excavat en la darrera intervenció, que presenta una cronologia d'amortització semblant. Per tant es podria pensar que tot plegat, es tracti d'un mateix procés d'obliteració de les estructures preexistents i acondicionament del solar.

La intenció de la promotora és destinar aquesta part del solar com a pati. D'aquesta manera es preveu la construcció d'un mur de pedra seca al tall oest per contenir les terres. Finalment la construcció d'aquest mur no implica la afectació de les estructures presents en l'esmentat tall. Aquestes estructures, d'acord amb les directrius del Museu d'Història de la Ciutat i de l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Generalitat, serà cobertes amb geotèxtil. Com s'ha esmentat a dalt, la propietària ha manifestat la possibilitat de deixar la part corresponent amb la UE: 123 descoberta. Per tal cosa seria necessària la previsió de les tasques per a la conservació d'aquesta estructura.

La construcció del pati si que preveia l'eliminació del tall de terra situat a la banda sud, fet que feia incompatible la conservació de les restes aparegudes. El procés d'excavació es va fer en dos vegades per tal de no deixar desfalcada la fonamentació de la paret mitjanera de la finca adjacent. Un cop excavat es va construir un encofrat i es va formigonar. Es va tenir especial cura en la protecció de les restes de l'aqüeducte, per la qual cosa es va protegir amb geotèxtil.

Les Unitats Estratigràfiques afectades han estat enumerades en l'apartat corresponent.

9. BIBLIOGRAFIA.

AA. VV. (1992): *L'avinguda de la catedral*. MHCB

ADAM, J.P. (2002): *La construcción romana. Materiales y técnicas*. León.

DURAN i SANPERE, A. (1975): *Barcelona i la seva historia. La formació d'una gran ciutat*. Barcelona.

GARCIA ESPUCHE, A; GUARDIA BASSOLS, M. (1986): *Espai i societat a la Barcelona pre-industrial*. Barcelona,

GRINÓ, D. (2004): *Informe d'afectació de la intervenció arqueològica C/ Magdalenes 25 (Barcelona)*. 29 de novembre del 2004. (inèdit) MHCB

GRIÑÓ, D. (2005): *Informe arqueològic del solar a C/ Magdalenes, 25. Barcelona*. 21 de febrer de 2005. (inèdit) MHCB

GURT, J.M. GODOY, C. (2000): "Barcino, de sede imperial a Urbs Regia en època visigoda" dins de *Sedes Regiae (400-800 dC.)*
Barcelona.

HARRIS, E.C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*.
Barcelona.

LOPEZ, A. FIERRO, J. ENRICH, J. SALES, J. BELTRAN, J. (2003):
"Cerámicas tardo romanas y alto medievales en la provincia de Barcelona. Siglos VII-X" dins de CABALLERO, L, MATEOS, P. RETUERCE, M. *Cerámicas tardo romanas y alto medievales en la Península Ibérica. Ruptura y continuidad*.
Anejos de AesPA XXVIII. Madrid

NOGUÉS GARCIA, J. (2004): *Informe de la intervenció arqueològica al carrer Capellans, 4 i Sagristans 2-6.* (inedit) MHCB,

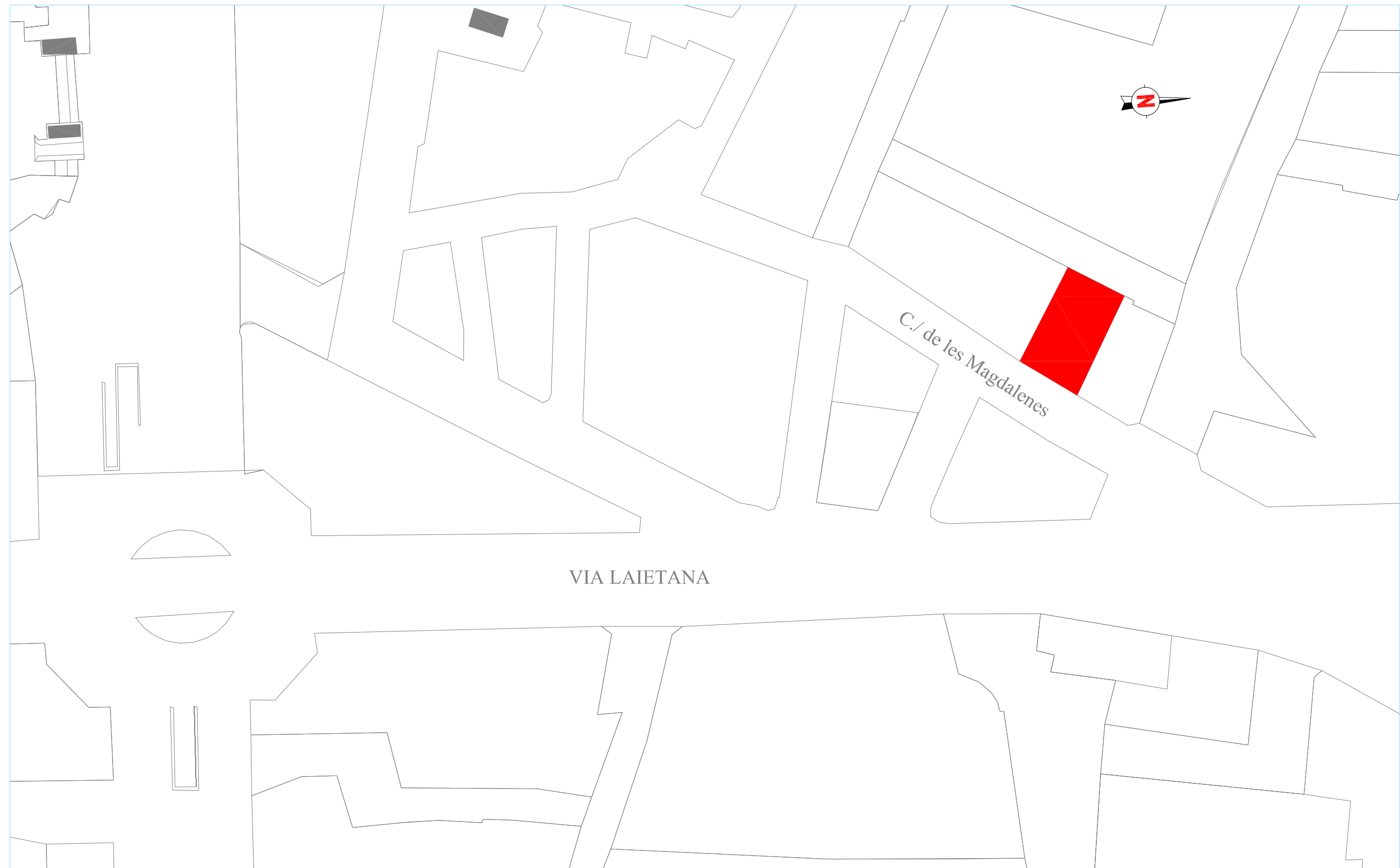
PASSARRIUS, O. (2001): "La céramique d'époque carolingienne en Roussillon" *Archéologie du Midi Médiéval XIX.* Carcassonne.

RIU I BARRERA, E. (1984): "Algunes formes de terrissa alt-medieval barcelonina" *Acta Medievalia. Annex 2.* Barcelona

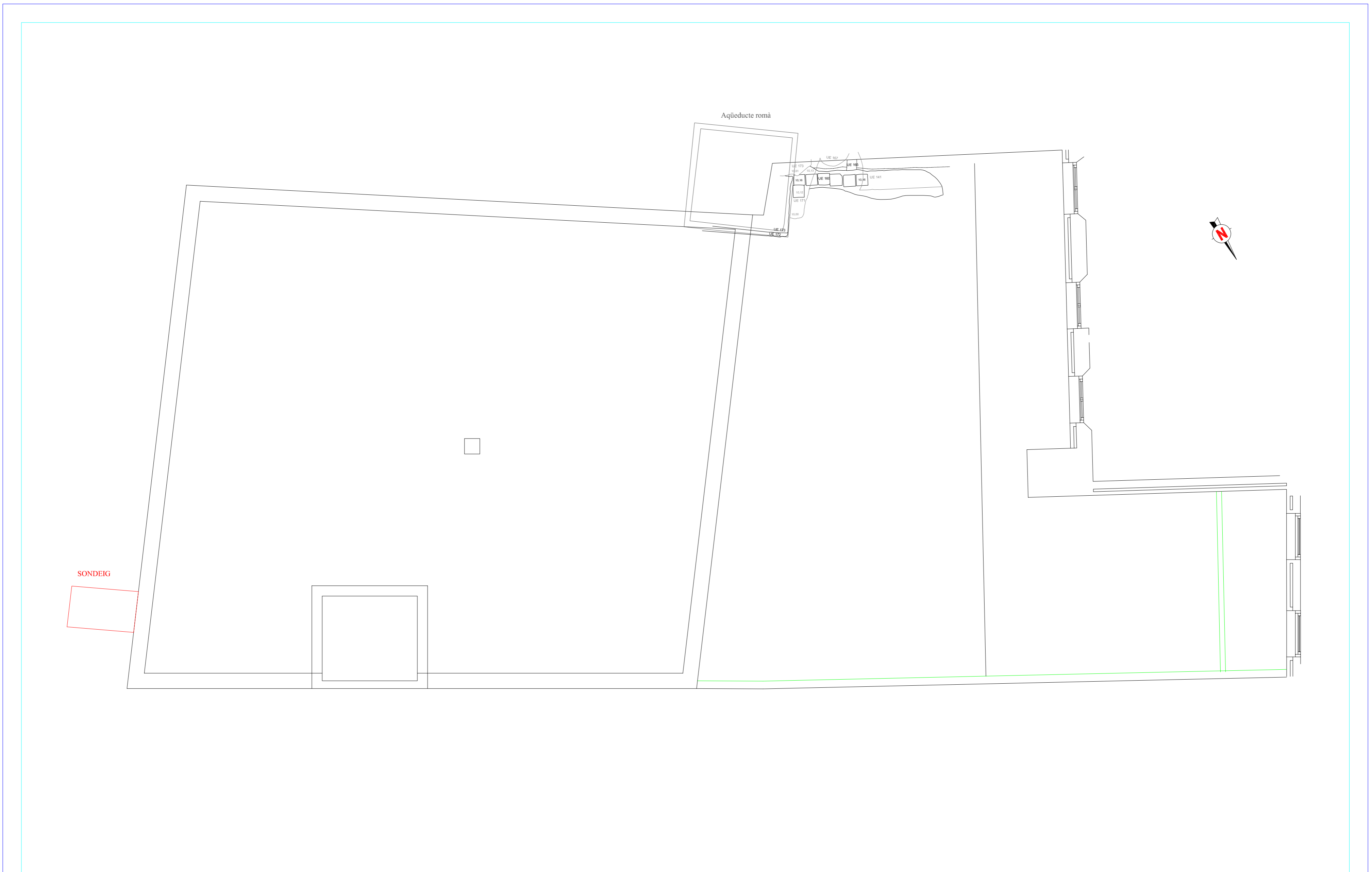
SOBERÓN, M. (2005): *Memòria de la intervenció al carrer de les Magdalenes, 25. Barcelona. 039-05.* MHCB. Inèdita.

SOBREQUÉS i CALLICÓ, J (dir.) (1992): *Historia de Barcelona.* Ajuntament de Barcelona.

· **Annex planimètric**

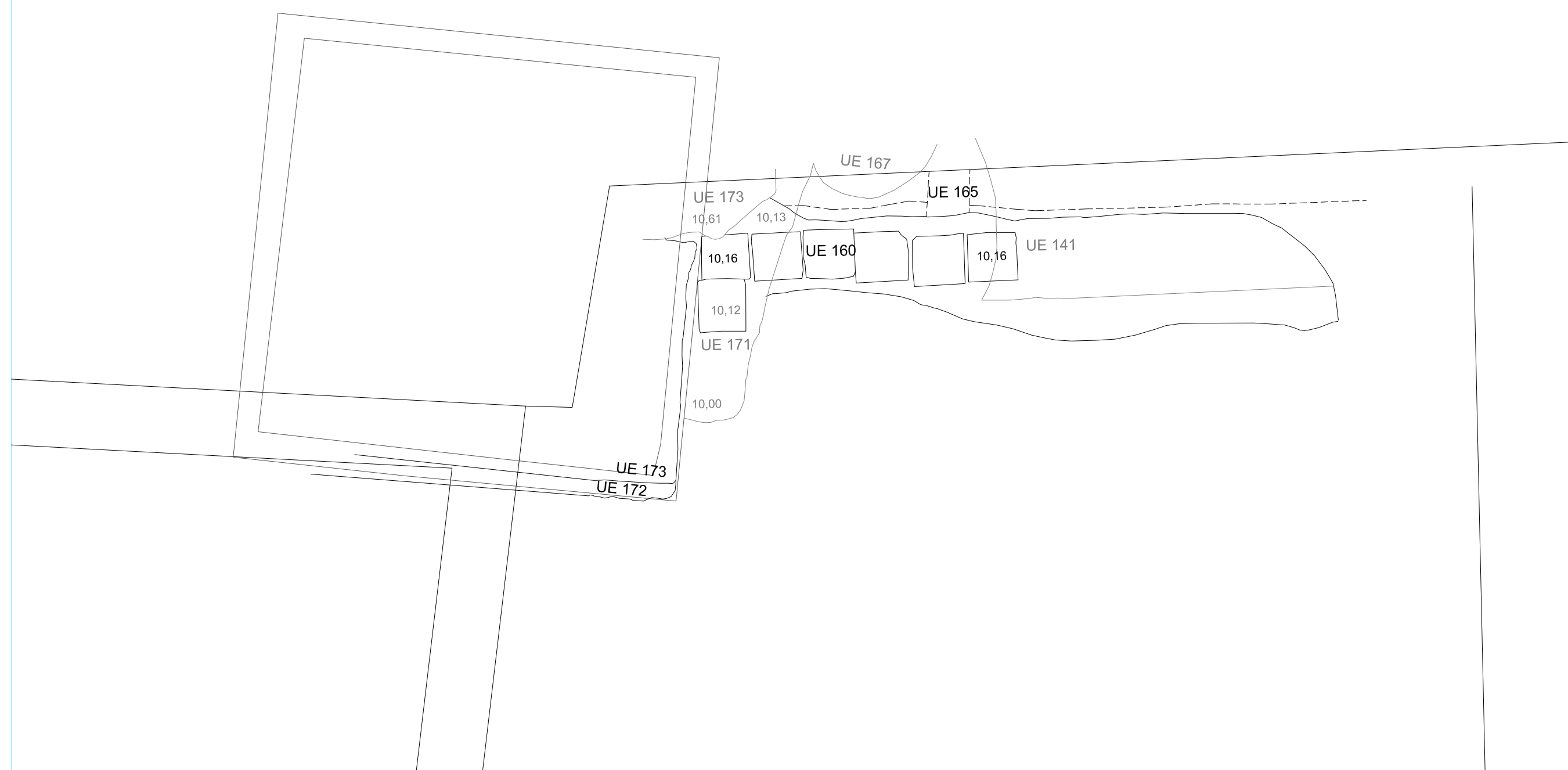

<p>DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA</p> <p>Mikel Soberón</p>	<p>AUTORS</p> <p>Mario Granollers</p>	<p>CODEX ARQUEOLOGIA I PATRIMONI</p> <p>DIN A3 Escala: 1:1000</p>	<p>INTERVENCIÓ</p> <p>C/ de les Magdalenes 25 - 063/06 Barcelona (Barcelonès)</p> <p>0 50</p>	<p>NOM DEL PLÀNOL</p> <p>Situació del solar en el plànol de carrers</p> <p>Data: Juliol 2006</p>	<p>Núm.</p> <p>1</p>
--	--	--	--	--	-----------------------------

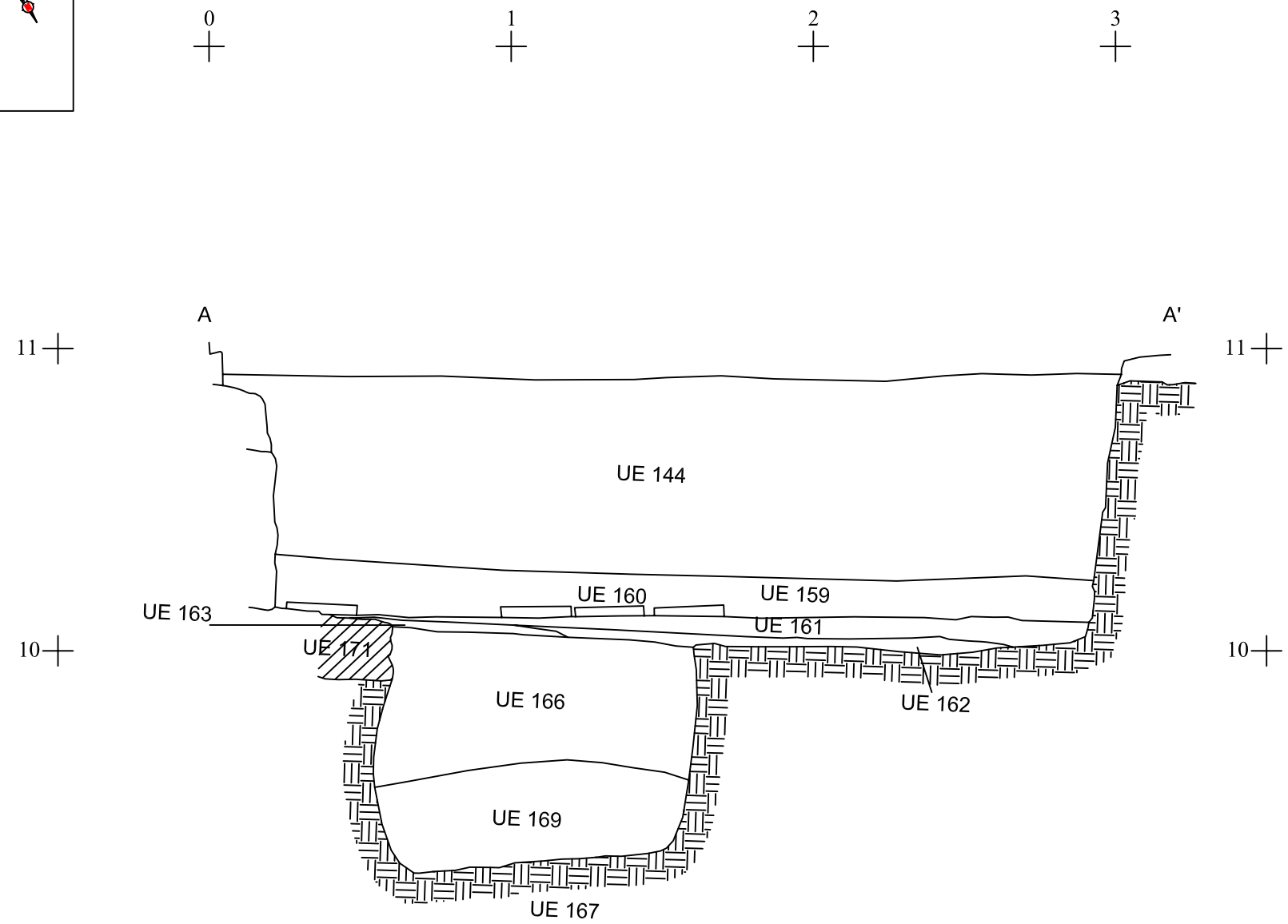
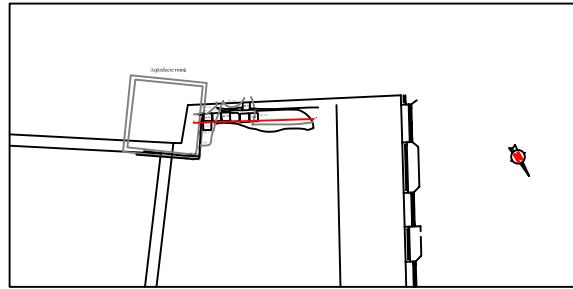

Aqüeducte romà

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA Mikel Soberón	AUTORS Mario Granollers	 CODEX ARQUEOLOGIA I PATRIMONI	INTERVENCIÓ C/ de les Magdalenes 25 - 063/06 Barcelona (Barcelonès)	NOM DEL PLÀNOL Paviment UE 160	Núm. 3
			DIN A3 Escala: 1:20 	Data: Juliol 2006	

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Mikel Soberón

AUTORS

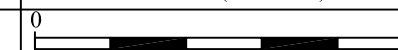
Mario Granollers

CODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

DIN A3 Escala: 1:20

INTERVENCIÓ

C/ de les Magdalenes 25 - 063/06
Barcelona (Barcelonès)

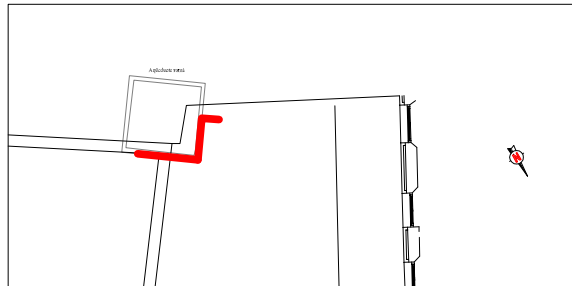
NOM DEL PLÀNOL

Secció longitudinal A-A'

Data: Juliol 2006

Núm.

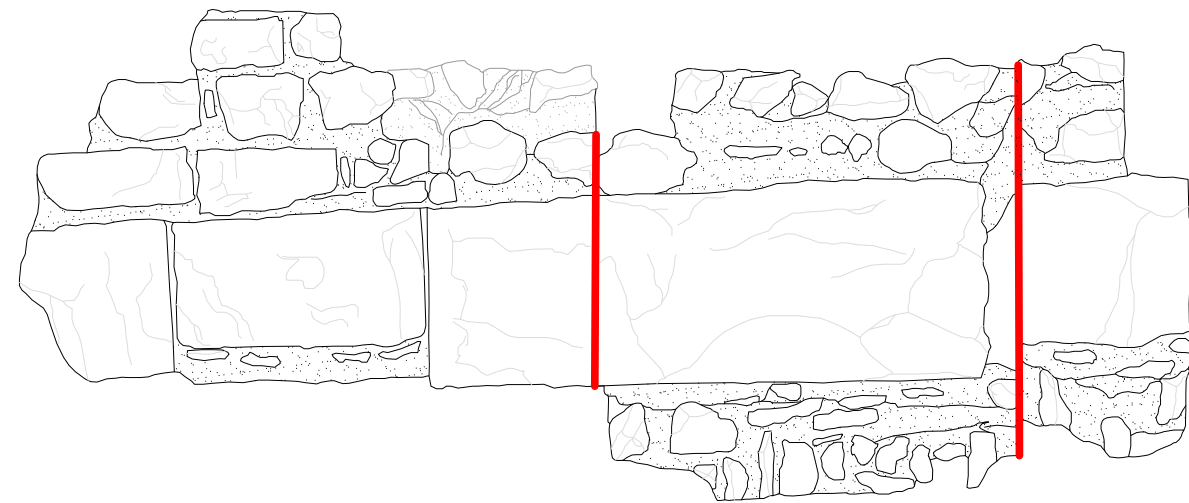
4

0 + 1 + 2 + 3 +

11 +

10 +

11 +

10 +

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Mikel Soberón

AUTORS

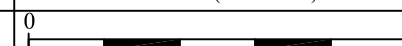
Mario Granollers

CODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

DIN A3 Escala: 1:20

INTERVENCIÓ

C/ de les Magdalenes 25 - 063/06
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

Alçat de l'aqüeducte

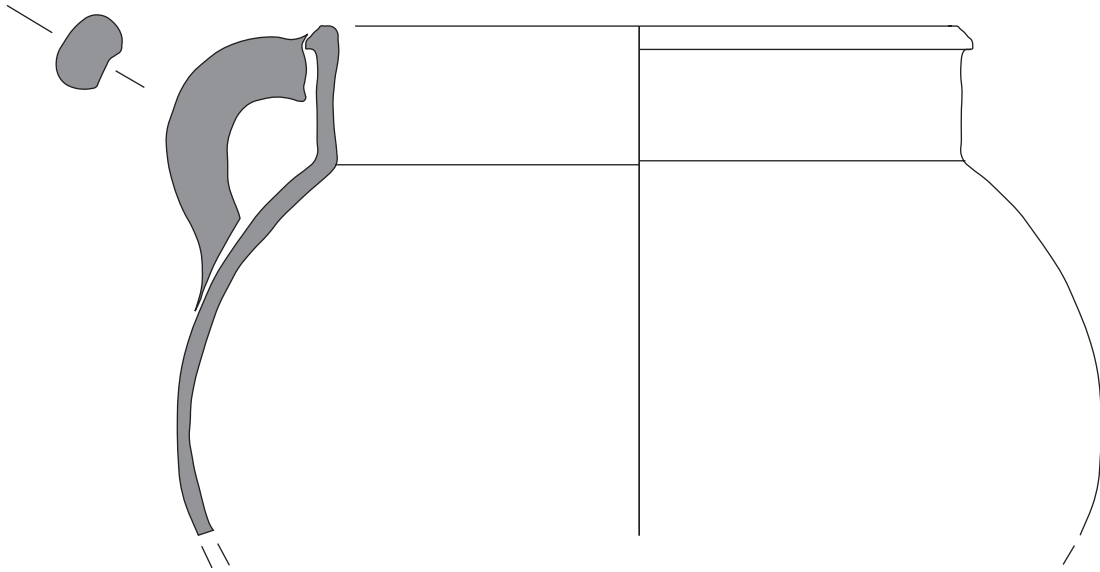
Data: Juliol 2006

Núm.

5

- Dibuix del material

063-06 UE: 159-1

CODEX
Arqueologia i
Patrimoni

INTERVENCIÓ: Carrer de les Magdalenes, 25. Barcelona. 063-06

Escala: 1/2

LÀM.

1

063-06 UE: 144-1

- Documentació fotogràfica

Num. Foto

Sector

1

Descripció

Vista de l'estrat UE 144

UE 144

2

Descripció

Vista de l'estrat UE 144

UE 144

3

Descripció

Vista de l'estrat UE: 159 des de l'oest

UE 159

4

Descripció

Vista de l'estrat UE: 159 des de l'oest

UE 159

5

Descripció

Vista del paviment UE 160

UE 160

Num. Foto

Sector

6

Descripció

Vista del paviment UE 160

UE 160

7

Descripció

Vista de l'anivellament UE 161

UE 161

8

Descripció

Vista de l'anivellament UE 161

UE 161

9

Descripció

Vista de l'anivellament UE 162

UE 162

10

Descripció

Vista de l'anivellament UE 162

UE 162

Num. Foto

Sector

11

Descripció

Vista de les restes de morter UE 163 des del nord-oest

UE 163

12

Descripció

Vista de les restes de morter UE 163 des del nord-oest

UE 163

13

Descripció

Vista del retall UE 165 des del nord-oest

UE 165

14

Descripció

Vista del retall UE 165 des del nord-oest

UE 165

15

Descripció

Vista dels farciments UE 166 i 169 des del nord-oest

UE 166 169

Num. Foto

Sector

16

Descripció

Vista dels farciments UE 166 i 169 des del nord-oest

UE 166 169

17

Descripció

Vista de la cala realitzada al exterior del solar

UE

18

Descripció

Vista de la cala realitzada al exterior del solar

UE

19

Descripció

Detall del farciment UE 169

UE 169

20

Descripció

Detall del farciment UE 169

UE 169

Num. Foto

Sector

21

Descripció

Vista de la sitja UE 141 des del nord-oest

UE 141 170

22

Descripció

Vista de la sitja UE 141 des del nord-oest

UE 141 170

23

Descripció

Vista de la sitja UE 141 des de l'oest

UE 141

24

Descripció

Vista de la sitja UE 141 des de l'oest

UE 141

25

Descripció

Detall del fons de la sitja UE 141

UE 141 170

Num. Foto

Sector

26

Descripció

Detall del fons de la sitja UE 141

UE 141 170

27

Descripció

Vista del pilar de l'aqüeducte UE 171, 172, 173 des del nord

UE 171 172 173

28

Descripció

Vista del pilar de l'aqüeducte UE 171, 172, 173 des del nord

UE 171 172 173

29

Descripció

Vista del pilar de l'aqüeducte UE 171, 172, 173 des del nord-oest

UE 171 172 173

30

Descripció

Vista del pilar de l'aqüeducte UE 171, 172, 173 des del nord-oest

UE 171 172 173

Num. Foto

Sector

31

Descripció

Vista del pilar de l'aqüeducte UE 171, 172, 173 des del nord-oest

UE 171 172 173

32

Descripció

Vista del pilar de l'aqüeducte UE 171, 172, 173 des del nord-oest

UE 171 172 173

- Fitxes de registre d'UE

Definició UE		Textura		Composició		Sector		141	
Retall				Geològica				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		21	
				Artificial				22	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		23	
Cobreix a		Cobert per		Alt-medieval		Estratigràfic		24	
				Interpretació		Sitja		25	
Farceix a		Farcit per		Observacions		Sitja de cos globular i fons pla.		26	
166 169									
Talla a		Tallat per		Afecció		Tipus			
100		167 158		Si ☒		Parcial			
Es recolza en		Se li recolza		No ☐					
Es lliura		Se li lliura		% ☐					

Definició UE		Textura		Composició		Sector		144	
Estrat		Solta		Geològica		Pedres, argila		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		1	
		Marró		Artificial		Ceràmica, mat. constructiu		4	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		2	
Cobreix a		Cobert per		Finals del segle		Ceràmic			
159				Interpretació		Amortització			
Farceix a		Farcit per		Observacions					
158									
Talla a		Tallat per		Afecció		Tipus			
Es recolza en		Se li recolza		Si ☐					
Es lliura		Se li lliura		No ☐					
				% ☐					

Definició UE		Textura		Composició		Sector		158	
Retall				Geològica				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona			
				Artificial					
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Abans del segle		Estratigràfic			
				Interpretació		Rebaix			
Farceix a		Farcit per		Observacions		rebaix indeterminat que ocupa tot el tall sud			
		144 163 162 159 160 161							
Talla a		Tallat per		Afecció		Tipus			
100 141 166 172 173				Si ☒		Total			
Es recolza en		Se li recolza		No ☐					
Es lliura		Se li lliura		% ☐					

Definició UE		Textura		Composició		Sector		159	
Estrat		Argilosa		Geològica Argila, pedres		Zona		Foto. Plan.	
		Color Vermellós		Orgànica Ossos				3 4	
				Artificial Ceràmica, mat. constructiu				4	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 160		Cobert per 144		Abans del segle		Ceràmic			
Farceix a 158		Farcit per		Interpretació		Amortització			
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura		Afecció Si ☐		Tipus			
				No ☐		%			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		160	
Estructura				Geològica		Zona		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica				5 2	
				Artificial Rajoles				6 3	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 161		Cobert per 159		Abans del segle		Estratigràfic			
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Paviment			
Talla a		Tallat per		Observacions		Paviment format per set rajoles de 23x23x0'04			
Es recolza en 171		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura		Afecció Si ☒		Tipus			
				No ☐		%		Total	

Definició UE		Textura		Composició		Sector		161	
Estrat		Argilosa		Geològica Argila, sorra		Zona		Foto. Plan.	
		Color Vermellós		Orgànica				7 4	
				Artificial Morter				8	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 162 163		Cobert per 160							
Farceix a 158		Farcit per		Interpretació		Anivellament			
Talla a		Tallat per		Observacions		Preparació de terra del paviment UE: 160			
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura 171		Se li lliura		Afecció Si ☐		Tipus			
				No ☐		%			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		162	
Estrat		Sorrencia		Geològica Sorra		☐		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		9	
		Groc		Artificial		☐		10	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 163		Cobert per 161		Interpretació		☐		☐	
Farceix a 158		Farcit per		Anivellament					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura 171		Se li lliura							
				Afecció		Si ☐		Tipus	
				No ☐		%		☐	

Definició UE		Textura		Composició		Sector		163	
Estructura		☐		Geològica		☐		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		11	
		Blanc		Artificial		☐		12	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per 161 162		Interpretació		☐		☐	
Farceix a 158		Farcit per		Preparació de paviment					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza		Preparació molt disgregada de morter de calç					
Es lliura		Se li lliura							
				Afecció		Si ☐		Tipus	
				No ☐		%		☐	

Definició UE		Textura		Composició		Sector		164	
Estrat		Argilosa		Geològica Argila		☐		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica Carbons		Zona			
		Verd		Artificial		☐			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació		☐		☐	
Farceix a 165		Farcit per		Farciment					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura							
				Afecció		Si ☐		Tipus	
				No ☐		%		☐	

Definició UE		Textura		Composició		Sector		165	
Retall		<input type="text"/>		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>		13 2	
		<input type="text"/>		Artificial <input type="text"/>				14 3	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Farceix a		Farcit per		Rasa					
Talla a		Tallat per		Observacions					
166				Rasa indeterminada. Possible crasa de canalització					
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Tipus			
Es lliura		Se li lliura		Si ☒		Total <input type="text"/>			
				No ☐		%			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		166	
Estrat		Argilosa		Geològica Argila		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>		15 4	
		Marró		Artificial Ceràmica				16	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació Alt medieval		Ceràmic			
169				Farciment					
Farceix a		Farcit per		Observacions					
141									
Talla a		Tallat per							
		158 165 167							
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Tipus			
Es lliura		Se li lliura		Si ☐		<input type="text"/>			
				No ☐		%			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		167	
Retall		<input type="text"/>		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>		4	
		<input type="text"/>		Artificial <input type="text"/>					
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació <input type="text"/>		<input type="text"/>			
Farceix a		Farcit per		Retall indeterminat					
Talla a		Tallat per		Observacions					
141 166 169				Retall documentat al tall. No queda afectat. Possible pou.					
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Tipus			
Es lliura		Se li lliura		Si ☐		<input type="text"/>			
				No ☐		%			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		168	
Estructura		<input type="text"/>		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>			
				Artificial <input type="text"/>		Mortor, mat constructiu			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a 170		Cobert per		<input type="text"/>		<input type="text"/>			
Farceix a 167		Farcit per		Estrctura indeterminada					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza		Estructura a l'interior del retall UE 167. Feta de mortor de calç i maons.					
Es lliura		Se li lliura		Afecció Si ☐		Tipus <input type="text"/>			
				No ☐		% <input type="text"/>			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		169	
Estrat		Solta		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>		15	
		Verd		Artificial <input type="text"/>		Ceràmica		4	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		16	
Cobreix a 166		Cobert per		Alt medieval		Ceràmic		19	
Farceix a 141		Farcit per		Farciment				20	
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura		Afecció Si ☐		Tipus <input type="text"/>			
				No ☐		% <input type="text"/>			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		170	
Estrat		Argilosa		Geològica <input type="text"/>		<input type="text"/>		Foto. Plan.	
		Color <input type="text"/>		Orgànica <input type="text"/>		Zona <input type="text"/>		21	
		Marró		Artificial <input type="text"/>				22	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		25	
Cobreix a 168		Cobert per		<input type="text"/>		<input type="text"/>		26	
Farceix a 167		Farcit per		Farciment					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza		Excavat parcialment					
Es lliura		Se li lliura		Afecció Si ☐		Tipus <input type="text"/>			
				No ☐		% <input type="text"/>			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		171	
Estructura				Geològica Pedra				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		27	
				Artificial Morter				28	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		29	
Cobreix a		Cobert per		Romà		Arquitectònic/Artí		30	
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Fonamentació		31	
Talla a		Tallat per		Observacions		Fonamentació d'opus caementicium		32	
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Tipus			
Es lliura		Se li lliura		Si ☐					
		172 160		No ☐		% ☐			
		161 162							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		172	
Estructura				Geològica Pedra				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		27	
				Artificial				28	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		29	
Cobreix a		Cobert per		Romà		Arquitectònic/Artí		30	
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Fonamentació		31	
Talla a		Tallat per		Observacions		Fonamentació d'opus quadratum Feta mab grans blocs de pedra		32	
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Tipus			
Es lliura		Se li lliura		Si ☐					
		171		No ☐		% ☐			
		173							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		173	
Estructura				Geològica Pedra				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		27	
				Artificial Morter				28	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		29	
Cobreix a		Cobert per		Romà		Arquitectònic/Artí		30	
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Pilar		31	
Talla a		Tallat per		Observacions		Pilar d'opus vittatum. Se li recolza la façana de la finca contigua		32	
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Tipus			
Es lliura		Se li lliura		Si ☐					
		172		No ☐		% ☐			

- Inventari del material

INVENTARI DE MATERIALS

Secció d'Arqueologia-Museu d'Història de la Ciutat

Num. Intervenció: 063-06

Jaciment: Magdalenes, 25

Districte
Ciutat Vella

Carrer
C/ de les Magdalenes

Parcel·la
25

Data
2006

Àrea:

Sector:

Àmbit:

UE: 144

Num. Frag.	Class.	Def.Fragm.	Tipo.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Observacions	
						Int.	Ext.	Int.	Ext.		
	1	13501	VO	OLL	TL	GR					
	1	14002	VO	FOB	TO	AO					
	1	14003	FO		TO	AO			VI	VI	Vidriat marró
	2	14003	SF	FTA	TO	AO				VI	Vidriat verd groguenc
	1	14005	NA		TO	AO				VI	Vidriat verd
	1	14103	SF	FOB	TO	AO			VI	VI	De l'arracada. F. segle XVIII
1	1	40005	PC	FAN							Cap d'angel

Àrea:

Sector:

Àmbit:

UE: 159

Num. Frag.	Class.	Def.Fragm.	Tipo.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Observacions	
						Int.	Ext.	Int.	Ext.		
	3	14003	SF		TO	GO			VI		Vidriat marró
	1	14003	NA		TO	AM				VI	Vidriat verd
1	12	14003	VO	OLL	TO	GM			VI		Vidriat verd. Dibuixat
	1	14250	FO	FOB	TO	AO			VI		
	9	20002	SF	GNV	FJ						Possible fulla de ganivet

Àrea:

Sector:

Àmbit:

UE: 161

Num. Frag.	Class.	Def.Fragm.	Tipo.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Observacions	
						Int.	Ext.	Int.	Ext.		
	1	14003	VO	CSS	TO	GO			VI	VI	Vidriat verd

Àrea:

Sector:

Àmbit:

UE: 166

Num. Frag.	Class.	Def.Fragm.	Tipo.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Observacions	
						Int.	Ext.	Int.	Ext.		
	1	12053	SF		TO	AO					
	1	13251	SF		TO	AR					
	1	13258	SF		TO	AO					
	1	13500	SF	FTA	TL	AM				ES	Espatulada. IX-XI
	1	40000	SF								Possible pedra d'esmolar
	3	60051	SF								

Àrea:

Sector:

Àmbit:

UE: 169

Num. Frag.	Class.	Def.Fragm.	Tipo.	Tècnica	Pasta	DECORACIÓ		ACABATS		Observacions
						Int.	Ext.	Int.	Ext.	

Àrea:

Sector:

Àmbit:

UE: 169

Num. Frag.	Class.	Def.Fragm.	Tipo.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Observacions
						Int.	Ext.	Int.	Ext.	

	1	13500	SF	FTA	TL	GM				ES	Espatulada. IX-XI
--	---	-------	----	-----	----	----	--	--	--	----	-------------------